

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/104/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213221889
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4213221889.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a sudcov JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogranovej, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, v konaní zast. TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovanému: R. Q., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. XXX/XX, C., o zaplatenie 295,52 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 19.09.2016 č.k. 14C/497/2014-133 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
Žalovanému **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 295,52 eura s príslušenstvom titulom neuhradeného zostatku úveru zo zmluvy o v splátkovom úvere, ktorú uzatvoril s právnym predchodcom žalobcu 13.06.2006. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 497, § 499, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, § 879j, 53 ods. 1 - písm. b), § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 písm. a) a b), ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia zmluvy o splátkovom úvere, § 524 ods. 1, 2, 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení účinnom k 04.11.2009. Konštatoval, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 1.367,59 eura, ktorý sa zaviazal vrátiť v mesačných splátkach po 36,94 eura v období od 20.07.2006 do 20.05.2011. Úroková sadzba bola ustálená výškou 17,7 % ročne a RPMN vo výške 9,77 %. Žalovaný do dňa postúpenia pohľadávky dlhoval sumu 3046,54 eura, ktorá pozostávala z nesplatenej istiny 2604,24 eura a úroku z omeškania 442,30 eura. V tomto konaní sa žalobca domáhal zaplatenia dlžnej sumy zo zmluvy o splátkovom úvere uzavretej medzi spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s. a žalovaným dňa 13.6.2006 v sume neuhradených splátok splatných v období od 20.10.2010 do 20.5.2011 vo výške 295,52 € s príslušenstvom. Súd konštatoval, že zmluva o splátkovom úvere je zároveň spotrebiteľskou zmluvou, pretože pri jej uzatváraní žalovaný nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl.), a to cez odkaz podľa ustanovenia § 1 ods. 2 druhá veta Obchodného zákonníka, pretože tzv. spotrebiteľské zmluvy (i keď sú upravené v Občianskom zákonníku) nepredstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný len na občianskoprávne vzťahy, naopak príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné aplikovať na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez ohľadu na to, či ide o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah (vyplýva to najmä z toho, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sú systematicky zaradené vo všeobecnej časti Občianskeho zákonníka a teda nepredstavujú osobitný zmluvný typ zo záväzkovej časti). V posudzovanej veci súd prvej inštancie rešpektujúc rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/282/2016-117 zo dňa 23.06.2016 dospel k záveru, že prioritne je potrebné zaoberať sa otázkou vecnej legitímácie strán sporu v

tomto konaní. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného mal súd preukázanú, keďže ide o dlžníka zo zmluvného vzťahu, plnenie ktorého je predmetom tohto konania. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného žalobca preukázal predložením zmluvy o splátkovom úvere, plnenie ktorej je predmetom sporu. K aktívnej legitímácii žalobcu súd uviedol, že v zmysle zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách žalobcu v tomto konaní zaťažovala povinnosť preukázať dodržanie postupu v zmysle § 92 ods. 8 cit. zákona, t. j., že spoločnosť Slovenská sporiteľňa, a.s. ako veriteľ pohľadávky písomne vyzval žalovaného na úhradu dlhu a tento bol napriek výzve v omeškaní s jeho splácaním nepretržite 90 kalendárnych dní, keďže splnenie tohto postupu je predpokladom postúpenia pohľadávky banky (resp. jej splatnej časti) voči dlžníkovi na tretiu osobu. Nakoľko dodržanie tohto postupu zo strany právneho predchodcu žalobcu preukázané nebolo súd uzavrel, že žalobca nepreukázal, že je na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 04.11.2009 právnym nástupcom spoločnosti Slovenská sporiteľňa, a.s. vo vzťahu k pohľadávke zo zmluvy č. 02122309, uzatvorenej so žalovaným dňa 13.06.2006, preto medzi jeho právnym predchodcom a žalobcom nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky, ktorá je predmetom tohto konania. Zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách je ohľadom inštitútu postúpenia pohľadávky lex specialis vo vzťahu k ustanoveniam Občianskeho zákonníka (konkrétne § 524), a preto súd z dôvodu nepreukázania aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v tomto konaní žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania (prvostupňového i odvolacieho) súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a 396 ods. 1 CSP.

2. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť, žalobe vyhovieť a priznať mu náhradu trov celého konania. Namietal nesprávne právne posúdenie veci. Poukázal na to že, v konaní predložil relevantné oznámenie postupcu žalovanému o postúpení pohľadávky, spolu s kópiu doručanky, preukazujúcu doručenie tejto písomnosti žalovanému, ktoré bez ďalšieho zakladá aktívnu legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd má povinnosť z tohto oznámenia vychádzať bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. V tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia Krajských súdov v Žiline a v Nitre. Ďalej uviedol, že ak by aj pripustil, že § 92 ods. 8 ZoB upravuje podmienky platnosti postúpenia pohľadávky banky na inú osobu (čo ale ako je uvedené v bode d/, nepripúšťa), tak zo znenia ust. § 92 ods. 8 nevyplýva, že predmetom postúpenia môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už splatná. Zákonodarca rozlišuje 2 pojmy - peňažný záväzok ako celok a časť peňažného záväzku. Ak sa v prvej vete súvetia použil pojem peňažný záväzok ako celok s tým, že zákonodarca jednoznačne identifikoval súčasne aj pojem časť peňažného záväzku, je potom zrejmé, že ak v druhej vete súvetia použije pojem z prvej vety súvetia, bude ho chápať v tom istom význame. Za správnosť záveru o tom, že banka môže postúpiť aj nezosplatenú pohľadávku možno tiež potvrdiť posúdením druhej vety citovaného ustanovenia, ktoré uvádza, že toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní s plnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pokiaľ by predmetné ustanovenie upravovalo postúpenie len časti peňažného záväzku, s ktorou je dlžník v omeškaní, bolo by to v ňom výslovne uvedené. Uvedený názor je zrejmý aj zo samotného znenia ustanovenia, inak by nebolo formulované v tom zmysle, že ak je dlžník v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku, ale by bolo formulované tak, že časť peňažného záväzku, s ktorou je dlžník v omeškaní, môže byť predmetom postúpenia. Ak by zákonodarca v predmetnom ustanovení mienil upraviť oprávnenie banky postúpiť na inú osobu len peňažný záväzok, ktorý je už splatný a s ktorými je dlžník v omeškaní, potom by druhá veta § 92 ods. 8 ZoB bola v praxi neaplikovateľná a nadbytočná, nakoľko v prípade, ak by dlžník pred postúpením pohľadávky uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane príslušenstva, banka by už nemala čo postupovať (nakoľko predmet postúpenia bol dlžníkom uhradený ešte pred postúpením a teda banka by ani nemala aké právo uplatňovať). V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, v Žiline a v Trenčíne. Ďalej dôvodil tým, že v dôsledku omeškania dlžníka mu vzniklo právo pristúpiť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Aj toto oprávnenie na neho prešlo postúpením pohľadávky, nakoľko sa stal jej veriteľom. Postúpenie pohľadávky je základným právom veriteľa v zmysle § 488 Občianskeho zákonníka. Zospoplatnenie dlhu veriteľom znamená, že dlh už nie je možné zo strany dlžníka zaplatiť v splátkach. V dôsledku nesplnenia povinností dlžníkom sa stáva splatný celý dlh vyhlásením jeho zosplatnenia. Táto skutočnosť však nemá žiaden vplyv na výšku alebo existenciu dlhu dlžníka, týka sa výlučne spôsobu zaplatenia jeho dlhu a závisí od vôle veriteľa. Vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru postupcom nie je podmienkou pre platné postúpenie pohľadávky. Banka môže postúpiť peňažný záväzok ako celok vrátane jeho príslušenstva. Vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru postupcom nie je podmienkou pre platné postúpenie pohľadávky. Zastáva

názor, že ust. 92 ods. 8 ZoB nemožno spájať s jeho aktívnou legitímáciou ako postupníka pohľadávky. Účelom predmetného ustanovenia je úprava výnimiek z bankového tajomstva a nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok, ale iba o podmienkach, za splnenia ktorých nedochádza k porušeniu bankového tajomstva. Zo zákona nevyplýva, že by podmienky uvedené v predmetnom ustanovení podmieňovali platnosť právneho úkonu postúpenia pohľadávky.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že sporná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou a právny vzťah založený zmluvami je občianskoprávnym vzťahom. Jeho základom je zákon číslo 258/2001 Z.z. O spotrebiteľských úveroch platný v čase uzatvorenia zmluvy. K predčasnemu zospoplatneniu záväzku došlo konaním veriteľa a predstavuje jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej sumy. Rozdiel stavu výhody splátok a jednorazového zo- spoplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej istiny, za čo mu patrí úrok. Pri predčasnom zospoplatnení mu vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu spoplatnenia úveru. Ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky niet dôvodu, aby veriteľ inkasoval úroky, pretože v opačnom prípade by bol založený nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kedy by spotrebiteľ bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinností a plnenia veriteľ by inkasoval úroky zo sumy, ktorú mu spotrebiteľ na vyzvanie vrátil. V tejto súvislosti poukázal na výklad smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a regulácii úverových vzťahov s cieľom docieľiť vyváženú právnu úpravu v oblasti sankcií a tak zamedziť jednej z foriem užerných praktík v spotrebiteľských veciach.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods.1 CSP), s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho správny právny záver, preto napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Podľa § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Civilný sporový poriadok, ktorý bol prijatý zákonom č. 160/2015 Z.z., a ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2016, vychádza z princípu aplikácie procesných noriem v ňom obsiahnutých na všetky konania, teda aj na tie, ktoré boli začaté pred dňom jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 1 a 2 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Podľa § 471 ods. 1 CSP, predbežné opatrenia nariadené pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa spravujú ustanoveniami tohto zákona o neodkladných opatreniach a zabezpečovacích opatreniach.

8. Nakoľko sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdom prvej inštancie, obmedzuje sa v zmysle § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení svojho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, keď na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia aj s ohľadom na odvolacie dôvody žalobcu považuje za potrebné poukázať na to,

- dôkazné bremeno o zákonnosti (platnosti) nadobudnutia vymáhanej pohľadávky v spore vždy zaťažuje žalobcu,

- ak zmluva o úvere ako nesporne spotrebiteľská zmluva ex offo vyžaduje posúdenie z hľadiska neexistencie neprijateľných zmluvných podmienok a dodržania ochrany (práv) spotrebiteľa, potom aj právny úkon týkajúci sa postúpenia z nej vyplývajúcej pohľadávky, a teda aj aktívnej vecnej legitímácie

žalobcu, je potrebné z rovnakých hľadísk posúdiť, teda je neprípustné uspokojiť sa len s tým, že postúpenie bolo spotrebiteľovi oznámené,

- na charakter pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy postúpenie pohľadávky vplyv nemá,
- postúpenie pohľadávky z úverovej zmluvy s bankou inému subjektu ako banke v zásade nie je v záujme spotrebiteľa, keďže nad činnosťou banky má dohľad Národná banka Slovenska,
- ustanovenie § 92 ods. 8 Zákona o bankách v sebe obsahuje zákonnú ochranu dlžníkov zo zmluvných vzťahov vzniknutých voči bankovým subjektom, ohľadom možnosti postúpenia inému subjektu len pohľadávky zodpovedajúcej iba nesplácanej časti dlhu,
- z ustanovenia § 92 ods. 8 Zákona o bankách vyplýva, že pre platné postúpenie pohľadávky musia byť kumulatívne splnené všetky podmienky obsiahnuté v tomto zákonom ustanovení, t. j. pohľadávka banky musí byť splatná, postúpeniu musí predchádzať písomná výzva dlžníkovi a omeškanie dlžníka musí byť kvalifikované - dlhšie ako 90 kalendárnych dní (zo splnením čo len časti peňažného záväzku), teda striktné podmienky postúpenia pohľadávky v uvedenom zákonom ustanovení potvrdzujú výnimočnosť postúpenia bankovej pohľadávky a nepodporujú možnosť odklonu od pravidla césie bankovej pohľadávky v neprospech spotrebiteľa,
- predmetný úver v čase postúpenia pohľadávky, 04.11.2009 nepochybne celý splatný nebol (konečná splatnosť 20. 05. 2011), splatné boli len niektoré splátky a teda bolo možné a prípustné len postúpenie časti pohľadávky,

- zosplatiť pohľadávku môže ten, kto môže úver spravovať, t. j. banka, nie teda postupca,

- bez výzvy banky dlžníkovi nesporne zákonné podmienky naplnené neboli,

- povinnosť mlčanlivosti banky a ustanovenie § 525 OZ bráni postupu v rozpore s § 92 ods. 8 Zákona o bankách, z čoho vyplýva rozpor s § 39 OZ, keď tiež nikto nemôže previesť na iného viac práv, než (sám) má,

- ak zákonné podmienky § 92 ods. 8 Zákona o bankách neboli dodržané, pohľadávka nebola spôsobilá (vôbec) k postúpeniu, teda žalobca nepreukázal jej nadobudnutie, teda nepreukázal, že by sa platne a účinne stal veriteľom uplatňovanej pohľadávky a mal teda aktívnu vecnú legitimáciu v spore,

- od 01.05.2014 má súd aj ex offa, v zmysle § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, povinnosť prihliadať na oslabenie uplatniteľnosti pohľadávky voči spotrebiteľovi,

- súd prvej inštancie prijal v spore správne skutkové i právne závery, ktoré nie sú v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR (viď zhrňujúce rozhodnutie 3 Cdo 87/2017 zo dňa 14.09.2017).

9. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal z dôvodu, že tomuto v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli a žiadne si ani neuplatňoval.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).